

XIII. ASSEGURANCES AGRÀRIES I DANYS

1. ASSEGURANCES AGRÀRIES

L'activitat agrària està exposada a riscos meteorològics i sanitaris no controlables. Per això, per a establir els ingressos dels agricultors i ramaders, es fa necessari dotar-los de sistemes de protecció com les assegurances.

Les assegurances agràries a la Comunitat Valenciana estan subvencionades pel Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, a través de l'Entitat Estatal d'Assegurances Agràries (ENESA), i per la Generalitat Valenciana a través de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, que cofinancen les pòlisses agràries que contempla el Pla Nacional d'Assegurances Agràries.

En aquest apartat es recullen les principals dades que permeten conèixer l'abast de l'assegurança agrària a la Comunitat Valenciana i la seua incidència en els diferents sectors agrícoles i ramaders coberts. Cal advertir que, a causa de l'àmplia varietat de dates d'inici i de fi de les diferents campanyes de producció, les dades de 2023 disponibles en tancar l'elaboració d'aquest informe tenen caràcter provisional. Les dades definitives s'inclouran en l'informe corresponent al pròxim exercici.

El quadre 13.1 presenta l'evolució de les assegurances agràries (agrícoles i pecuàries) en la Comunitat Valenciana en els últims anys, tant en el nombre de pòlisses contractades com en la producció assegurada, així com les subvencions totals de ENESA i de la Generalitat Valenciana. En 2023 el nombre de pòlisses agrícoles subscrites va disminuir respecte a l'any anterior (-2,2%), no obstant això, es va incrementar un 1,9% la quantitat de producció assegurada i el capital assegurat (+9,2%). Per part seua, el valor de les subvencions agrícoles va ser en conjunt un 20,8% major que l'any previ. En el cas de les assegurances pecuàries, el nombre de pòlisses va disminuir un 2,4% respecte a 2022 i la producció assegurada (nombre d'animals) ho va fer un 12,0%, mentres que les subvencions es van incrementar un 1,5%.

En l'any 2023, la producció agrícola assegurada es va situar en un nivell similar a 2019 mentre que la ramadera va estar en nivells similars als de 2015, tal com es reflecteix en els gràfics 13.1 i 13.2.

Les dades desagregades de les assegurances agrícoles figuren en el quadre 13.2, que recull les pòlisses subscrites a la Comunitat Valenciana en els anys 2022 i 2023 segons la mena d'assegurança i la seua distribució provincial. Per a cada tipus de pòlissa s'indica el total, la producció assegurada, el capital assegurat i la subvenció atorgada per ENESA i per la Generalitat Valenciana.

A la Comunitat Valenciana, la principal producció del sector agrícola per nombre de pòlisses subscrites, així com per volum assegurat és el cultiu de cítrics, amb quasi un milió set-cents cinquanta mil tones de producció assegurada, seguida pel grup d'altres fruiters (principalment caqui, amb 322.034 t), vinya (192.083 t en raïm de vinificació), hortalisses (198.447 t), i arròs (110.083 t).

Respecte a l'any anterior, es va produir una disminució del 1,8% en el nombre de pòlisses subscrites en els cítrics, que van representar el 55,4% del total de les agràries en 2023 en la Comunitat Valenciana. No obstant això, es va incrementar la producció assegurada de cítrics (+2,2%) i el capital assegurat (6,4%), les subvencions de la Generalitat Valenciana a penes van variar respecte a l'any anterior i les de ENESA es van incrementar un 32,7%.

Els fruiters no cítrics va ser el grup següent en producció assegurada, en què va destacar l'assegurament en caqui, seguit de la bresquillera. El primer va tindre 2.519 pòlisses subscrites, amb un descens del 7,2% de la producció assegurada i un increment del 37,8% del capital assegurat respecte a 2022; la subvenció de ENESA va augmentar un 70,1%, mentres que l'autonòmica ho va fer en un 44,8%. Quant a la bresquillera, en 2023 va disminuir el nombre de pòlisses contractades (-12,5%), la producció assegurada (-15,9%), així com el capital assegurat (-11,6%); mentres que les subvencions es van incrementar, l'estatal un 11,2% i l'autonòmica un 11,8%.

En 2023, el raïm de taula en la Comunitat Valenciana va assegurar major capital que la de vinificació, més de 97 milions d'euros de la primera, enfront de quasi 62 milions de la segona, el nombre de pòlisses subscrites, així com la producció assegurada va ser major en el raïm de vinificació ja que, de les 2.165 pòlisses subscrites de vinya en 2023, 1.696 pòlisses van correspondre a raïm de vinificació (78,3%) i de les més de 279 mil tones assegurades, més de 192 mil van ser d'este cultiu (68,8%), percentatges una mica inferiors als de l'any anterior.

Dins del grup dels cereals, va destacar l'arròs amb 1.488 pòlisses contractades en 2023, un 1,2% menys que en 2022, sent la producció (+1,6%) i el capital assegurat (+6,0%) superiors als de l'any anterior. Tant la subvenció nacional com l'autonòmica van augmentar, un 65,1% i un 50,2% respectivament.

Per províncies, s'aprecien diferències en la contractació d'assegurances agrícoles atesa la diferent extensió i especialització. València va ser la província amb més subscripció d'assegurances en aglutinar el 71,1% de les pòlisses contractades, el 61,6% de la producció assegurada i el 51,8% del capital assegurat.

A València, en relació amb l'any anterior, la subscripció de pòlisses es va reduir un 2,6% i la producció assegurada a penes va variar (+0,4%), en canvi, el capital assegurat es va incrementar un 11,0%, mentres que la subvenció de ENESA va augmentar un 35,0% i la de la Generalitat un 15,7%.

A Alacant, la segona província amb més volum de contractació, el nombre de pòlisses es va reduir en un 2,1% respecte a 2022. La resta de les variables es van incrementar, la producció assegurada un 6,5%, el capital assegurat un 9,7%, les subvencions un 19,6% la nacional i un 8,3% l'autonòmica.

A Castelló, el nombre de pòlisses contractades va ser similar a l'any previ, la producció i el capital assegurats es van incrementar lleugerament, un 1,2% i un 1,8% respectivament. Per part seua, mentres que la subvenció de ENESA va augmentar un 27,5%, la de la Generalitat Valenciana va disminuir un 3,8%. Remarcar la importància de l'assegurament dels cítrics enfront d'altres cultius a Castelló, ja que el 87,0% de les pòlisses, el 93,6% de la producció i el 88,1% del capital assegurat de la província en 2023, van correspondre a pòlisses contractades per a este cultiu. En les altres províncies, malgrat ser el grup dels cítrics la contractació majoritària, els percentatges relatius són menors.

Les dades de les assegurances pecuàries es presenten en el quadre 13.3, en el qual apareixen desagregats per línies d'assegurança i per províncies les dades del nombre de pòlisses, els animals assegurats, el capital assegurat i les subvencions d'ENESA i de la Generalitat. Així mateix, en el gràfic 13.2 es reflecteix l'evolució del nombre d'animals assegurats en els últims deu anys.

En 2023 es van subscriure en la Comunitat Valenciana 1.963 pòlisses en el sector pecuari (-2,4%) respecte a 2022, que van donar cobertura a més de 33 milions d'animals (-12,0%), amb un capital assegurat de més de 133,6 milions d'euros (+5,9%). El 49,8% d'este capital va correspondre a línies d'assegurances a l'explotació (66,6 milions d'euros) i el 50,1% a la retirada i destrucció d'animals morts en l'explotació (RyD) amb un valor de 67,0 milions d'euros. La primera línia en importància per volum de capital assegurat va ser l'explotació aviària de carn amb 26,5 milions d'euros (19,8% del total) i la segona la de RyD de pollastres on es va assegurar un capital de 25,8 milions d'euros (19,3%).

València va ser la província amb major nombre de pòlisses d'assegurances pecuàries subscrites en 2023 (806 pòlisses) i també la que va tindre el major nombre d'animals assegurats (18,3 milions). El nombre de pòlisses va disminuir (-4,7%) respecte a l'any anterior, així com el nombre d'animals acollits a línies d'assegurances (-6,0%), mentres que el capital assegurat va augmentar un 4,6%. Les subvencions a penes van patir variació respecte a 2022, la subvenció estatal va créixer un 0,5% i l'autonòmica va descendir un 0,8%.

En 2023 Castelló va augmentar la seua capital assegurat fins als 60,1 milions d'euros (+8,7%). Les subvencions de ENESA (0,57 milions d'euros) van augmentar un 2,7% i les de la Generalitat (1,6 milions d'euros) ho van fer un 5,3%.

Pel que fa a la província d'Alacant, durant 2023 van disminuir totes les variables respecte a 2022. El nombre de pòlisses contractades (-2,7%), el nombre d'animals assegurats (-4,5%), el capital assegurat (-3,5%), mentres que les subvencions de ENESA van disminuir (-5,5%) i les de la Generalitat (-9,8%). La línia amb major capital assegurat va ser la RyD de peixos marins, amb el 26,6% sobre el total.